

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการคงอยู่ในระบบการศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ 1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการคงอยู่ในระบบการศึกษา พร้อมทั้งศึกษาระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแต่ละตัว 2) เพื่อศึกษาค่าอิทธิพลที่ปัจจัยต่าง ๆ ส่งผลต่อการคงอยู่ของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และ 3) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์โอกาสที่นักศึกษาจะคงอยู่ในระบบการศึกษา ซึ่งในบทนี้จะนำเสนอ 3 หัวข้อ ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 สรุปผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยจำแนกเป็นแต่ละหลักสูตร ดังนี้

2.1 หลักสูตรปริญญาโท

2.2 หลักสูตรปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี

2.3 หลักสูตรปริญญาตรี หลักสูตร 3 ปี

2.4 หลักสูตรปริญญาตรี หลักสูตร 2 ปี

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

การวิจัยครั้งนี้ มีกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น จำนวน 747 คน เป็นบัณฑิตหญิง ร้อยละ 65.60 และบัณฑิตชาย ร้อยละ 34.40 มีอายุต่ำสุด 21 ปี และสูงสุด 77 ปี โดยมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 37.31 ปี ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มตัวอย่างระดับปริญญาตรี จำนวน 745 คน คิดเป็นร้อยละ 94.70 รองลงมาคือ ระดับปริญญาโท จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 5.20 และระดับปริญญาเอก จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.10 มีกลุ่มตัวอย่างสาขาวิทยาการจัดการมากที่สุด จำนวน 501 คน คิดเป็นร้อยละ 63.70 รองลงมาคือ สาขาศึกษาศาสตร์ จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 11.30 เกรดเฉลี่ยก่อนเรียน เท่ากับ 2.89 และเกรดเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 2.51 ใช้เวลาอ่านหนังสือเฉลี่ย เท่ากับ 8.14 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ มีรายได้เฉลี่ย เท่ากับ 20,301.10 บาทต่อเดือน พักอาศัยอยู่กับครอบครัวหรือ

ญาติ จำนวน 665 คน คิดเป็นร้อยละ 84.50 รองลงมา คือ อยู่คนเดียว จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 11.90 นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ต้องดูแลบุตรหรือพ่อแม่ จำนวน 2 คน มีจำนวน 263 คน คิดเป็นร้อยละ 33.40 รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างที่ต้องดูแลบุตรหรือพ่อแม่ จำนวน 1 คน มีจำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 19.10 มีสถานภาพสมรส จำนวน 438 คน คิดเป็นร้อยละ 55.70 รองลงมา คือ สถานภาพโสด จำนวน 301 คน คิดเป็นร้อยละ 38.20 นับถือศาสนาพุทธมากที่สุด จำนวน 745 คน คิดเป็นร้อยละ 94.70 รองลงมา คือ ศาสนาอิสลาม จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 3.30 และศาสนาคริสต์ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 1.80

ส่วนที่ 2 สรุปผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย

ผู้วิจัยขอเสนอแยกตามหลักสูตร คือ ปริญญาโท ปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี ปริญญาตรี หลักสูตร 3 ปี และปริญญาตรี หลักสูตร 2 ปี แล้วจึงแยกตามวัตถุประสงค์ดังนี้ **วัตถุประสงค์ ข้อที่ 1** เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการคงอยู่ในระบบการศึกษา พร้อมทั้งศึกษาระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแต่ละตัว **ข้อที่ 2** เพื่อศึกษาค่าอิทธิพลที่ปัจจัยต่าง ๆ ส่งผลต่อการคงอยู่ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และ **ข้อที่ 3** เพื่อสร้างสมการพยากรณ์โอกาสที่นักศึกษาจะคงอยู่ในระบบการศึกษา

2.1 หลักสูตรปริญญาโท

วัตถุประสงค์ ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการคงอยู่ในระบบการศึกษา พร้อมทั้งศึกษาระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแต่ละตัว

จากการศึกษาพบว่า ด้านความสัมพันธ์ของสื่ออุปกรณ์ที่สะดวกต่อการเรียนการสอน กับความทันสมัยของอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด เท่ากับ .76 และความต้องการพัฒนาตนเองกับห้องเรียน ห้องสอบ มีความเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด เท่ากับ .21 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

วัตถุประสงค์ ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาค่าอิทธิพลที่ปัจจัยต่าง ๆ ส่งผลต่อการคงอยู่ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

จากการศึกษาพบว่า ตัวแปรต่าง ๆ มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของการคงอยู่ในระบบการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาโทของ มสธ. ร้อยละ 84 โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลมากที่สุดคือ ความรวดเร็วในการให้บริการ ที่มีค่าอิทธิพลในรูปคะแนนมาตรฐานเท่ากับ -.75 รองลงมา คือ ความทันสมัยของอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอน ที่มีค่าอิทธิพลในรูปคะแนนมาตรฐานเท่ากับ .62

วัตถุประสงค์ ข้อที่ 3 เพื่อสร้างสมการพยากรณ์โอกาสที่นักศึกษาจะคงอยู่ในระบบการศึกษาจากการศึกษาพบว่า สมการในรูปคะแนนดิบของการพยากรณ์การคงอยู่ในระบบการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาโท คือ การคงอยู่ในระบบการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาโท มสธ. (ปี) = $7.10 + (-.54 \times \text{ความต้องการพัฒนาตนเอง}) + (.80 \times \text{เกรดเฉลี่ยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ เทียบเท่า}) + (-.16 \times \text{จำนวนพี่น้อง}) + (.06 \times \text{อายุ}) + (-.89 \times \text{ความรวดเร็วในการให้บริการ}) + (-.86 \times \text{การเรียนการสอนเหมาะสมกับการวัดผล ประเมินผล}) + (-.98 \times \text{มีสื่ออุปกรณ์ที่สะดวกต่อการเรียนการสอน}) + (1.18 \times \text{ความทันสมัยของอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอน}) + (.88 \times \text{ห้องเรียน ห้องสอบ มีความเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา}) + (-.35 \times \text{การทำแบบฝึกหัด หรือ ทบทวนบทเรียน}) + (.35 \times \text{ความมีระเบียบ วินัยในการเรียน}) + (.85 \times \text{อยากให้คนอื่นยอมรับว่าเราก็สามารถเรียนจนจบได้})$

2.2 หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี

วัตถุประสงค์ ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการคงอยู่ในระบบการศึกษา พร้อมทั้งศึกษาระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแต่ละตัว

จากการศึกษาพบว่า ด้านความสัมพันธ์ของการมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนในเรื่องการเรียน และความมีระเบียบ วินัยในการเรียน มีความสัมพันธ์กัน เท่ากับ .30 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

วัตถุประสงค์ ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาค่าอิทธิพลที่ปัจจัยต่าง ๆ ส่งผลต่อการคงอยู่ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

จากการศึกษาพบว่า ตัวแปรต่าง ๆ มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของการคงอยู่ในระบบการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี ของ มสธ. ร้อยละ 6 โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลมากที่สุดคือ มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนในเรื่องการเรียน ที่มีค่าอิทธิพลในรูปคะแนนมาตรฐานเท่ากับ .15 และความมีระเบียบ วินัยในการเรียน ที่มีค่าอิทธิพลในรูปคะแนนมาตรฐานเท่ากับ -.15

วัตถุประสงค์ ข้อที่ 3 เพื่อสร้างสมการพยากรณ์โอกาสที่นักศึกษาจะคงอยู่ในระบบการศึกษาจากการศึกษาพบว่า สมการในรูปคะแนนดิบของการพยากรณ์การคงอยู่ในระบบการศึกษาของนักศึกษาหลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี คือ การคงอยู่ในระบบการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี มสธ. (ปี) = $6.36 + (-.47 \times \text{เกรดเฉลี่ยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ เทียบเท่า}) + (-.14 \times \text{การเรียนที่ มสธ. ทำให้รู้สึกเหนื่อย}) + (.40 \times \text{มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนในเรื่องการเรียน}) + (-.35 \times \text{ความมีระเบียบ วินัยในการเรียน})$

2.3 หลักสูตรปริญญาตรี 3 ปี

วัตถุประสงค์ ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการคงอยู่ในระบบการศึกษา พร้อมทั้งศึกษาระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแต่ละตัว

จากการศึกษาพบว่า ด้านความสัมพันธ์ของการให้คำปรึกษาและการบริการตอบคำถามกับคนในครอบครัวพบว่า มสธ. เป็นมหาวิทยาลัยที่ดี มีความสัมพันธ์กัน เท่ากับ .32 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

วัตถุประสงค์ ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาค่าอิทธิพลที่ปัจจัยต่าง ๆ ส่งผลต่อการคงอยู่ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

จากการศึกษาพบว่า ตัวแปรต่าง ๆ มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของการคงอยู่ในระบบการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตร 3 ปี ของ มสธ. ร้อยละ 24 โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลมากที่สุดคือ การให้คำปรึกษาและการบริการตอบคำถาม ที่มีค่าอิทธิพลในรูปคะแนนมาตรฐานเท่ากับ .45 และเพศ มีค่าอิทธิพลในรูปคะแนนมาตรฐานน้อยที่สุด เท่ากับ -.21

วัตถุประสงค์ ข้อที่ 3 เพื่อสร้างสมการพยากรณ์โอกาสที่นักศึกษาจะคงอยู่ในระบบการศึกษาจากการศึกษาพบว่า สมการในรูปคะแนนดิบของการพยากรณ์การคงอยู่ในระบบการศึกษาของนักศึกษาหลักสูตรปริญญาตรี 3 ปี คือ การคงอยู่ในระบบการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตร 3 ปี มสธ. (ปี) = $3.18 + (.79 \times \text{การให้คำปรึกษาและการบริการตอบคำถาม}) + (-.45 \times \text{คนในครอบครัวพบว่า มสธ. เป็นมหาวิทยาลัยที่ดี}) + (-.54 \times \text{เพศ})$

4. หลักสูตรปริญญาตรี 2 ปี

วัตถุประสงค์ ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการคงอยู่ในระบบการศึกษา พร้อมทั้งศึกษาระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแต่ละตัว

จากการศึกษาพบว่า ด้านความสัมพันธ์ของการคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ของ มสธ. กับความตั้งใจขณะทำข้อสอบ มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด เท่ากับ .54 รองลงมาคือ คณาจารย์และเจ้าหน้าที่ของ มสธ. กับความเชื่อมั่นในการสอนและตำราว่ามีคุณภาพ มีความสัมพันธ์กัน เท่ากับ .53

วัตถุประสงค์ ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาค่าอิทธิพลที่ปัจจัยต่าง ๆ ส่งผลต่อการคงอยู่ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

จากการศึกษาพบว่า ตัวแปรต่าง ๆ มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของการคงอยู่ในระบบการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตร 2 ปี ของ มสธ. ร้อยละ 20 โดยตัวแปรที่มีอิทธิพล

มากที่สุด คือ คณาจารย์และเจ้าหน้าที่ของ มสธ. ที่มีค่าอิทธิพลในรูปคะแนนมาตรฐานเท่ากับ .22 รองลงมาคือ อายุ ที่มีค่าอิทธิพลในรูปคะแนนมาตรฐานน้อยที่สุด เท่ากับ .19

วัตถุประสงค์ ข้อที่ 3 เพื่อสร้างสมการพยากรณ์โอกาสที่นักศึกษาจะคงอยู่ในระบบ การศึกษาจากการศึกษาพบว่า สมการในรูปคะแนนดิบของการพยากรณ์การคงอยู่ในระบบการศึกษา ของนักศึกษาหลักสูตรปริญญาตรี 2 ปี คือ การคงอยู่ในระบบการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตร 2 ปี มสธ. (ปี) = $2.37 + (.04 \times \text{อายุ}) + (-.31 \times \text{ค่าใช้จ่ายในการศึกษาไม่แพง}) + (.41 \times \text{คณาจารย์และเจ้าหน้าที่ของ มสธ.}) + (-.35 \times \text{ความตั้งใจขณะทำข้อสอบ}) + (-.37 \times \text{ความรับผิดชอบในการเรียน}) + (.35 \times \text{ความเชื่อมั่นในการสอนและตำราว่ามีคุณภาพ}) + (.13 \times \text{มีคนสำคัญบางคนไม่ยอมให้เรียนที่ มสธ.}) + (-.29 \times \text{ความรวดเร็วในการให้บริการ}) + (.35 \times \text{บริเวณ อาคารสถานที่ สะอาด สวยงาม มีความปลอดภัย})$

5.2 อภิปรายผล

จากการศึกษาพบว่า งานวิจัยนี้ทำให้ทราบประเด็นหนึ่ง คือ ระดับการศึกษาที่ต่างกัน เช่น ปริญญาโท ปริญญาตรี และระยะเวลาที่จะต้องศึกษาให้จบที่แตกต่างกัน เช่น ปริญญาตรีหลักสูตร 2, 3 และ 4 ปี จะทำให้ปัจจัยที่ส่งผลต่อการคงอยู่ในระบบการศึกษาแตกต่างกันไปด้วย ดังในหลักสูตรปริญญาโทปัจจัยต่าง ๆ ที่นำมาศึกษาในครั้งนี้ มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของการคงอยู่ในระบบการศึกษา ของนักศึกษาระดับปริญญาโทของ นักศึกษา มสธ. มากถึงร้อยละ 84 ซึ่งเป็นที่น่าสนใจว่า ตัวแปรที่นำมาศึกษาครั้งนี้ เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับนักศึกษากลุ่มนี้จริงๆ โดยตัวแปรกลุ่มนี้มีทั้งหมด 12 ตัว ได้แก่ อายุ จำนวนพี่น้อง เกรดเฉลี่ยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ความต้องการให้คนอื่นยอมรับว่าสามารถเรียนจนจบได้ การทำแบบฝึกหัดหรือทบทวนบทเรียน ความมีระเบียบ วินัยในการเรียน ความต้องการพัฒนาตนเอง ความรวดเร็วในการให้บริการ การเรียนการสอนเหมาะสมกับการวัดผล ประเมินผล มีสื่ออุปกรณ์ที่สะดวกต่อการเรียนการสอน ความทันสมัยของอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอน และห้องเรียน ห้องสอบ มีความเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลมากที่สุดคือ ความรวดเร็วในการให้บริการ ที่มีค่าอิทธิพลในรูปคะแนนมาตรฐานเท่ากับ -.75 สอดคล้องกับ (สุมาลี สังข์ศรี และคณะ, 2555) ที่กล่าวถึงระบบการช่วยเหลือและสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยไว้ว่า “แนวทางช่วยเหลือคือจัดระบบให้คำแนะนำปรึกษาและช่วยเหลือด้านการเรียนแก่นักศึกษาอย่างเป็นระบบ เช่น จัดให้มีศูนย์บริการทางวิชาการ โดยมีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการตามสาขาวิชาต่าง ๆ เพื่อให้คำปรึกษา แนะนำและแนะแนวด้านวิชาการแก่นักศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยมีการบันทึก ตรวจสอบ และติดตามการให้บริการทางวิชาการแก่นักศึกษา” ตัวแปรที่มีอิทธิพลรองลงมา คือ ความทันสมัยของอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอน ที่มีค่าอิทธิพลในรูปคะแนนมาตรฐาน

เท่ากับ .62 สอดคล้องกับ (Carlton, 1970) นักวิชาการทางด้านการใช้สื่อ ยังได้กล่าวถึงเกณฑ์การเลือกสื่อการสอนข้อหนึ่งว่า สื่อการสอนมีความแน่นอนและทันสมัย

สำหรับตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของการคงอยู่ในระบบการศึกษาของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี ของ มสธ. มีทั้งหมด 4 ตัว คือ เกรดเฉลี่ยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า การเรียนที่ มสธ. ทำให้รู้สึกเหนื่อย มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนในเรื่องการเรียน ความมีระเบียบวินัยในการเรียน ซึ่งตัวแปรทั้ง 4 ตัวสามารถร่วมกันทำนายการเปลี่ยนแปลงของการคงอยู่ในระบบการศึกษาของนักศึกษาได้เพียงร้อยละ 6 เท่านั้น และตัวแปรที่มีอิทธิพลมากที่สุด คือ มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนในเรื่องการเรียน และความมีระเบียบวินัยในการเรียน เช่นเดียวกับ (โสภา ชีร์จิรัญญ์, 2554) กล่าวถึงพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียนเซนต์หลุยส์ ฉะเชิงเทรา ว่า พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนบางคนในห้องเรียนไม่สนใจเรียน ขาดความรับผิดชอบและระเบียบวินัย จึงทำให้บรรยากาศการเรียนรู้อื่นๆ ต่อการเรียนการสอนและมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์จึงทำให้เกิดปัญหาในการเรียนรู้จะส่งผลต่อนักเรียนบางคนที่มีผลการเรียนค่อนข้างต่ำ

ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของการคงอยู่ในระบบการศึกษาของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี หลักสูตร 3 ปี ของ มสธ. มีทั้งหมด 3 ตัว คือ การให้คำปรึกษาและการบริการตอบคำถาม คนในครอบครัวพูดว่า มสธ. เป็นมหาวิทยาลัยที่ดี และเพศ โดยตัวแปรทั้ง 3 ตัว อธิบายการเปลี่ยนแปลงของการคงอยู่ในระบบการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตร 3 ปี ของ มสธ. ได้ร้อยละ 24 โดยตัวแปรการให้คำปรึกษาและการบริการตอบคำถาม มีอิทธิพลมากที่สุด ทำนองเดียวกับ (สุมาลี สังข์ศรี และคณะ, 2555) ที่กล่าวว่า มหาวิทยาลัยควรมีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการตามสาขาวิชาต่าง ๆ เพื่อให้คำปรึกษา แนะนำและแนะแนวด้านวิชาการแก่นักศึกษาอย่างเป็นระบบ

ในระดับการศึกษาหลักสูตรปริญญาตรี 2 ปี ตัวแปรต่าง ๆ มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของการคงอยู่ในระบบการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตร 2 ปี ของ มสธ. มีทั้งหมด 9 ตัว คือ อายุ ค่าใช้จ่ายในการศึกษาไม่แพง คณาจารย์และเจ้าหน้าที่ของ มสธ. ความตั้งใจขณะทำข้อสอบ ความรับผิดชอบในการเรียน ความเชื่อมั่นในการสอนและตำราว่ามีคุณภาพ มีคนสำคัญบางคนไม่ยอมให้เรียนที่ มสธ. ความรวดเร็วในการให้บริการ และบริเวณ อาคารสถานที่ สะอาด สวยงาม มีความปลอดภัย โดยตัวแปรทั้ง 9 ตัว สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของการคงอยู่ในระบบการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตร 2 ปี ของ มสธ. ได้ร้อยละ 20 โดยตัวแปรคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ของ มสธ. มีอิทธิพลมากที่สุด สอดคล้องกับ (รุ่ง แก้วแดง, 2547) การปฏิรูปการเรียนรู้อาจประสบความสำเร็จได้ จำเป็นต้องอาศัยครูเป็นผู้ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ ดังนั้น การดำเนินการให้ครูที่อยู่ในระบบการทำงานเดิมได้รับการพัฒนาและส่งเสริมให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้นจึงเป็นสิ่งจำเป็น

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งนี้

สำหรับการคงอยู่ในระบบการศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช การจะรักษานักศึกษาให้อยู่กับมหาวิทยาลัยนั้น ควรพิจารณาปัจจัยที่เป็นสาเหตุที่แท้จริง และมีการกระตุ้นส่งเสริมให้ตรงประเด็น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ เพราะหากเราไปกระตุ้นหรือส่งเสริมในสิ่งที่ไม่ส่งผลกับการคงอยู่ในระบบการศึกษาของ มสธ. แล้ว จะทำให้เกิดการสูญเปล่า ดังนั้น นักศึกษาที่มีลักษณะต่างกัน เช่น ระดับการศึกษา หรือเวลาที่ใช้แต่ละหลักสูตรต่างกัน อาจต้องได้รับการกระตุ้นส่งเสริมที่ต่างกัน เป็นต้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการศึกษาให้ลึกลงไปในแต่ละสาขาวิชาว่ามีตัวแปรอะไรที่ส่งผลต่อการคงอยู่ในระบบการศึกษาของแต่ละสาขาบ้าง
- 2) ควรทำการศึกษาซ้ำในบางกรณี เช่น ปัจจัยที่ส่งผลต่อการคงอยู่ของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี โดยการศึกษาให้เฉพาะเจาะจงลงไปในกรณีที่นักศึกษาลาออกระหว่างกำลังศึกษา ด้วยว่าเป็นเพราะสาเหตุจากอะไร